Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria L

2026/2329

23.10.2026

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2026/2329

z dnia 21 października 2026 r.

w sprawie monitorowania obecności N-nitrozoamin w żywności

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W 2023 r. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności („Urząd") przyjął opinię w sprawie ryzyka dla zdrowia ludzi związanego z obecnością *N*-nitrozoamin (N-NA) w żywności ([1]). W opinii tej Urząd ocenił 10 rakotwórczych *N*-nitrozoamin (TCNA), o których wiadomo, że występują w żywności, a mianowicie *N*-nitrozodimetyloaminę (NDMA), *N*-nitrozometyloetyloaminę (NMEA), *N*-nitrozodietyloaminę (NDEA), *N*-nitrozodipropyloaminę (NDPA), *N*-nitrozodibutyloaminę (NDBA), *N*-nitrozometyloanilinę (NMA), *N*-nitrozosarkozynę (NSAR), *N*-nitrozomorfolinę (NMOR), *N*-nitrozopiperydynę (NPIP) i *N*-nitrozopirolidynę (NPYR). Urząd stwierdził, że margines narażenia (MOE) na TCNA przy wyższych poziomach narażenia budzi obawy dotyczące zdrowia.

(2) Urząd zalecił gromadzenie większej ilości danych o występowaniu TCNA w przetworzonym mięsie i innej przetworzonej żywności oraz w produktach gotowanych na różne sposoby, z dodatkiem lub bez dodatku azotanów (E 251-252) i azotynów (E249-250) jako dodatków do żywności. Zalecił również uzyskanie danych o możliwym występowaniu w żywności rakotwórczych N-NA innych niż TCNA. Ponadto zalecił przeprowadzenie dalszych prac nad standaryzacją czułej metody analitycznej w celu określenia ilościowego rakotwórczych N-NA, zarówno lotnych, jak i nielotnych, w różnych produktach spożywczych. Ponadto Urząd zalecił zebranie większej ilości informacji na temat czynników prowadzących do stosunkowo wysokiego poziomu N-NA w niektórych środkach spożywczych, aby móc określić działania, które pozwolą uniknąć obecności N-NA w tych środkach spożywczych lub ją ograniczyć.

(3) Wyniki monitorowania *N*-nitrozoamin powinny być wiarygodne i porównywalne, a szczególnie ważne jest, aby metoda analizy charakteryzowała się niską granicą oznaczalności (LOQ). Należy zatem wydać zalecenia dotyczące pobierania próbek i metod analizy.

(4) Należy zatem zalecić monitorowanie N-NA w żywności, identyfikację czynników powodujących ich wysoki poziom oraz zebrać więcej informacji na temat działań zalecanych w celu uniknięcia lub ograniczenia obecności N-NA w tych środkach spożywczych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

(1) Państwa członkowskie we współpracy z podmiotami prowadzącymi przedsiębiorstwa spożywcze powinny monitorować występowanie N-NA lub co najmniej TCNA w żywności, w szczególności w peklowanych produktach mięsnych, przetworzonych rybach, napojach alkoholowych, przetworzonych warzywach, przetworzonych zbożach, mleku i przetworach mlecznych oraz żywności fermentowanej, marynowanej i przyprawianej.

(2) Zaleca się, aby pobieranie próbek do celów monitorowania odbywało się zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 333/2007 ([2]). Metody analizy powinny opierać się na tandemowej spektrometrii mas (MS/MS) sprzężonej z chromatografią cieczową (LC-MS/MS) albo chromatografią gazową (GC-MS/MS). W przypadku stosowania wykrywania za pomocą detektora energii termicznej (TEA) oraz innych metod analizy powinny istnieć dowody świadczące o tym, że dają one wiarygodne wyniki w odniesieniu do poszczególnych N-NA.

([1]) Panel CONTAM (panel EFSA ds. zanieczyszczeń w łańcuchu żywnościowym), Scientific Opinion on the risk assessment of N-nitrosamines in food, Dziennik EFSA 2023; 21(3):7884, 278 s., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7884.

([2]) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007 r. ustanawiające metody pobierania próbek i analizy do celów kontroli poziomów pierwiastków śladowych i zanieczyszczeń procesowych w środkach spożywczych (Dz.U. L 88 z 29.3.2007, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

(3) Granica oznaczalności (LOQ) powinna być niższa niż 1 µg/kg na potrzeby oznaczenia ilościowego obecności każdego z TCNA innego niż NSAR i nie wyższa niż 5 µg/kg w przypadku innych N-NA. W przypadku NSAR LOQ powinna być jak najniższa.

(4) Państwa członkowskie, we współpracy z podmiotami prowadzącymi przedsiębiorstwa spożywcze, powinny przeprowadzać badania w celu zidentyfikowania czynników prowadzących do wysokiego poziomu N-NA w żywności oraz gromadzić informacje na temat środków, które należy wprowadzić w celu uniknięcia lub ograniczenia obecności N-NA w takiej żywności.

(5) Państwa członkowskie i podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze powinny przekazywać Urzędowi zgromadzone dane w celu zestawienia ich w jednej bazie danych zgodnie z wymogami określonymi w wytycznych Urzędu dotyczących standardu opisu próbek (SSD) dla żywności i paszy oraz dodatkowymi szczegółowymi wymogami Urzędu w zakresie sprawozdawczości ([3]). W przypadku przetworzonego mięsa i innej przetworzonej żywności państwa członkowskie powinny zgłosić, czy stosowano azotany lub azotyny jako dodatki do żywności. W przypadku zgłaszania sumy TCNA, oprócz poziomów poszczególnych *N*-nitrozoamin, zgłoszona suma powinna być dolną granicą sumy poszczególnych *N*-nitrozoamin.

Sporządzono w Brukseli dnia 21 października 2026 r.

W imieniu Komisji
Olivér VÁRHELYI
Członek Komisji

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.